

IZHAJA VSAK DAN

Med ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne odira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 2-20, za pol leta Kren 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankevana pisma se ne sprejemajo in ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije se pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Naredni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorsij lista „Edinost“. — Natiskalica Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELFON št. 11-97.

Jukić pred sodiščem.

(Peti dan razprave.)

ZAGREB 2. (Izv.) Psihijatra, ki sta bila določena za opazovanje obtoženca Jukića, sta te dni stalno opazovala Jukića. Jukić je bil od predvčerajšnjega dneva popolnoma miren, a pri razpravi ni bil navzoč tudi danes ne.

Obtoženec Badalić.

Današnja razprava se je začela z zaslišanjem 20letnega trgovskega akademika Vladimirja Badalića, ki je izjavil, da ni kriv. Izpovedal je nadalje, da za časa dijaškega štrajka ni bil v nikakoli težki zvezi z Jukićem, ker Jukića takrat sploh ni bilo v Zagrebu in je prišel v Zagreb šele po štrajku. Štrajk je izbruhnil zaradi znanih dogodkov v Sarajevu, kjer je bil neki dijak težko ranjen po nekem policajski, in pa zaradi splošne nezadovoljnosti z raznimi profesorji. V splošnem pa dijaški štrajk ni bil v nikakoli zvezi s političnimi dogodki.

Ko je prišel potem Jukić s svojimi idejami smo se pač strinjali izpočetka z njim, obtoženec je odobral tudi ono brošuro, ki je izšla o štrajku, a atentate ni odobral.

Po svojem prihodu iz Srbije se je obtoženec, ki se je udeležil izleta hrvatskega dijaštva v Belgrad, sestel z Jukićem na vseučiliškem trgu, kjer mu je Jukić izročil v shrambo neke stvari (eksplozivne snovi). Jukić mu je vse to izročil v usnjati torbi in mu naročil, naj absolutno molči o celi zadevi. Ko pa je prišel pozneje na to, kaj namerava Jukić, pa je vendar mislil, da stvar ni tako preprosta in nedolžna in je to še isti dan povedal svojim prijateljem, boječ se, da Jukić v resnici kaj napravi. Sklenil je vsled tega tudi, da uniči eksplozivne snovi, ki mu jih je izročil Jukić.

Ko sem izvedel, da namerava Jukić izvršiti atentat, sem storil vse, da bi odvrnil Jukića od njegovega namena in preprečil atentat, dočim pa zagrebška policija, ki je 14 dni prej našla bombo, ni storila nič, da bi preprečila atentat.

Nato je državni pravdnik obširno izpraševal obtoženca o podrobnostih dijaškega izleta v Belgrad.

Obtoženec je na ta vprašanja izjavil kar najodločnejše, da se ob priliki tega izleta v Belgradu niso vršili nikakoli tajni politični pogovori. Trditve, da bi se vršile ob tej priliki kake protavstrijske demonstracije v Belgradu, ni resnično. „Ne morem pojmiti, kaj bi bilo slabega najti na tem izletu. Hrvatje imamo pač isto pravico zahajati v Belgrad, kakor avstrijski Nemci v Berlin!“

Drž. pravdnik: Ali je res, da ste z Bastalićem (ki je rodom iz kraljevine Srbije) vrgli v Savo bombo, ki jo je prinesel Jukić iz Srbije?

Obtoženec: To je res, vrgla sva bombo v Savo, prvič, da preprečiva od Jukića zamišljeni atentat, drugič pa da preprečiva, da bi se zaradi te bombe, o kateri je Jukić odkrito pripovedoval, da jo je dobil od nekakega srbskega znanca, zopet sumničala Srbija.

Predsednik: Vaše današnje izpovedbe pa se ne ujemajo popolnoma z izpovedbami v preiskavi.

Obtoženec: Prav lahko mogoče. Preiskovalni sodnik Weinert mi je namreč rekel, da naj le podpišem protokol, češ, da s tem podpisom ne jamčim za vsako besedo in da lahko pri razpravi svojo izpoved eventuelno popravim.

Drž. pravdnik: Ali se je pri izletu rešilcilo: Živeli Hrvatje, dolj z Avstrijo!

Obtoženec: To ni res, vem pa, da se je pri izletu sviral avstrijska cesarska himna in da je bila v neki dvorani slika cesarja in kralja Franca Josipa, okrašena s cvetjem.

Drž. pravdnik: Ali se je res govorilo, da se morajo Hrvatska, Bosna, Dalmacija, Istra in slovenske dežele združiti s Srbijo in da bo kralj te nove države srbski prestolonaslednik Aleksander? (Smeh med občinstvom.)

Obtoženec: Oni so bili polni smeđevskega vina, ki so kaj takega čuli.

Drž. pravdnik: Ali se je res govorilo, da ima sedaj Srbija boljše topove kakor Avstrija, in da bo zaradi tega lahko Avstrija odzela Bosno?

Obtož.: Ničesar nisem o tem slišal.

Drž. pravdnik: Ali se je res govorilo, da bo Avstrija morala za slučaj vojne postaviti na rusko mejo pol milijona, na ital. mejo tudi pol milijona vojakov in da bo vsled tega Srbom lahko poraziti avstrijsko vojsko.

Obtoženec: Ničesar nisem slišal in ničesar ne vem o tem.

Drž. pravdnik: Ali je res, da je bivši vojni minister in general Živković rekel v oficirskem domu: Jaz ne pušim in ne pijem, samo da doživim čas, ko bom lahko streljal na Avstrijo.

Obtoženec: Nič ne vem in ničesar nisem čul.

Drž. pravdnik: Ali je res, da so srbski oficirji rekli, da bodo prišli v Zagreb, ako tudi ranjeni.

Obtoženec: To ni res, to je laž. Srbski častniki so skrbno pazili, da bi se ničesar ne prigodilo, kar bi dalo povoda dvomiti v našo lojalnost napram Avstro-Ogrski.

Zagovornik Badalićev dr. Budisavljević se je takoj s prva protivil, da drž. pravdnik stavlja takšna vprašanja, toda predsednik je dovolil, da je drž. pravdnik spraševal tako, kakor da bi se vodil drugi veleizdajniški proces.

Obtoženec Narančić.

Nato je bil zaslišan 20letni trgovski akademik Dušan Narančić. Tudi on je izjavil, da se ne čuti kriv. Obenem je prosil predsednika, naj ga on izprašuje, češ, da ni govornik. (Veselosť.) Izpovedal je, da sta dolgo časa stanovala skupaj z Jukićem, a da Jukića ni bilo nikdar doma, vsled česar obtoženec tudi ni vedel, da je Jukić odšel v Srbijo. Bil je zaradi tega zelo presenečen, ko je Jukića videl v Srbiji. Na vprašanje, čemu je prišel tudi on v Belgrad, mu je odgovoril Jukić: „Hočem videti, kako ljudstvo živi tukaj.“

O svojih načrtih mu Jukić ni pripovedoval nič.

Jukićev značaj.

O Jukiću je pripovedoval obtoženec, da je bil zelo razburljiv in jezljiv človek. To svojo trditve je obtoženec dokazal z dogodkom, ki se je pripetil njemu samemu. Srečal je namreč nekega dne Jukića, ko je šel Jukić s svojo ljubico na izprehod v Stenjevec. Hotel se nekoliko pošaliti z Jukićem, mu je smeje dejal: „Pazi, da ti jaz ne odvzamem tega lepega dekleta!“ Jukić ni nič odgovoril na te v šali izrečene besede, peč pa je začel kakor divji zavijati oči in škripati z zobmi, kakor besen, da se ga je obtoženec v resnici prestrašil. „Vsled tega mi je popolnoma prešla želja, da bi mu prevzel deklet!“ (Živahna veselost.)

Drž. pravdnik: Ali je res, da je kraguvački župan v svojem nagovoru rekel, da je treba nekaj ljudi poslati v Bosno, da bodo tam razveljavili ljudstvo.

Obtoženec: Ničesar mi ni znanega.

Drž. pravdnik: Ali so res v Smederevu kričali: „Doli čelavi Franja!“

Obtoženec: To so nemara kričali detek-tivi, ki so nas spremljali.

Državni pravdnik: Ali je res neki častnik komandiral artileriji, naj nameri topove proti Zemunu s poveljem: „Na kulu Zemunsku“?

Dr. Budisavljević: Saj vendar tudi v Zemunu žive Srbi!

Zunanji minister republike norcev.

Na koncu zaslišavanja je Narančić odgovoril na vprašanje, ali mu je kaj znano o nameravani ustanovitvi jugoslovanske republike: „Ko sem šel včeraj mimo Jukićeve celice, me je Jukić pozdravil: „Servus, ljubi zunanji minister!“ To ulogo mi je podelil namreč Jukić, češ, ker me ni bilo nikdar doma.“ (Živahna veselost.)

Obtoženec Dolenc.

Predsednik je poklical potem obtoženca Vatroslava Dolenc, 20letnega učiteljskega, ki je izjavil, da se ne čuti kriv, in je v ostalem izpovedal, kakor prejšnji obtoženci.

Predsednik je nato prečital pismo, ki ga je pisal soobtoženec Šarinić obtožencu in v katerem ga prosi, naj mu sporoči podrobnejše podatke o izvršenem atentatu. V tem pismu je Šarinić obžaloval, da so Jukića aretirali, ter pripomnil, ubogi Jukić da ima še tri zveste pristaše, ki bodo prevzeli vse, kar se njemu ni posrečilo.

Predsednik: Zakaj pa je Šarinić ravno na vas naslovil to pismo?

Obtoženec: Ne vem, ne morem povedati vzroka.

Pritisk preiskovalnega sodnika.

Po nekaterih vprašanih državnega pravdnika je na to vprašal branitelj dr. Prebeg obtoženca: Ali vam je res preiskovalni sodnik pretil, če ne izpoveste tako, kakor je želel on?

Obtoženec: Da, zapretil mi je, da tedaj, če ne izpovem tako, kakor je on rekel, sprejme v zapišnik besede, zaradi katerih

me obsodijo na smrt ali pa v dolgoletno ječo! (Splošno razburjenje.)

Obtoženec Narančić skoči pokoncu in zakriči: „Meni je tudi zapretiti tako!“

Nadaljni obtoženec 21letni

Josip Šarinić

je predvsem karakteriziral Jukića enako kakor ostali obtoženci. Izpovedal je nadalje, da ga je izpoznal v času dijaškega štrajka. Nekrat mu je rekel Jukić, da je komisariat za Hrvatsko velika nesreča, ki jo je treba radikalno odpraviti.

Predsednik: Ali niste nekateri rekli, da ste kot „Mladi Hrvat“ dolžan storiti vse, da se odpravi komisariat.

Obtoženec: Rekel sem, da bi tudi vse storil.

Predsednik: Pa ste pozneje tudi storili?

Obtoženec: Ne!

Predsednik: Ali ste vedeli da je Jukić pripravil atentat?

Obtoženec: Ne! Sicer pa se je od Khuenovih časov sem v Zagrebu govorilo vsak dan, da je treba radikalnih sredstev in da se bo na rešnjejša telesa dan nekaj zgodilo.

Predsednik: Zakaj ste svoja pisma prejemali na drugo adresu?

Obtoženec: Ker sem vedel, da sem pod policijskim nadzorstvom in nisem hotel, da bi prišla moja pisma v roke policiji.

Predsednik mu je nato predložil pismo, ki ga je pisal obtožencu Dolencu in ga pozval, naj pojasni to pismo.

Obtoženec: Saj nisem obtožen radi tega. Mislim pa menda vendar lahko, kar hočem, četudi na Hrvatskem obstoji komisariat.

Predsednik: V preiskavi ste rekli, da ste pisali to pismo, da dokažete Dolencu, da ste ravno tako pameten kakor on in tudi pogumen, kakor on.

Obtoženec: Rekel sem to, a mislim, da mi tega ni treba pojasnjevati.

Nato je bil zaslišan še zadnji obtoženec

Stjepan Galogaža

19leten gimnazijec. Izjavil je, da ni kriv, v ostalem pa je izpovedal podobno kakor drugi obtoženci. Povdarjal je, da ni nič vedel za atentat in da mu tudi Jukić ni nič pripovedoval o stvari.

Predsednik je nato odredil polurni opoldanski odmor.

Zaslišavanje prič.

Ker je bilo z zaslišavanjem obtoženca Galogaže končano zaslišavanje obtožencev, se je začelo po opoldanskem premoru zaslišavanje prič. (Zaradi pomanjkanja prostora o tem v jutrišnji številki.)

Ob 3 popoldne je nato predsednik prekinil razpravo, ki se bo nadaljevala jutri ob 8 zjutraj. Vršilo se bo nadalje zaslišavanje prič.

BRZODAVNE VESTI.

Vojni minister v Rlu.

IŠL 2. Vojni minister, general pehote, vit. Auffenberg je dospel danes ob 4:10 semkaj iz Gasteina, kjer je bil na dopustu. Jutri ga sprejme cesar v avdijenci.

Za srbsko cerkveno avtonomijo.

BUDIMPEŠTA 2. (Izv.) Med srbskimi strankami na Hrvatskem in Ogrskem je te dni prišlo do razgovora, katerega uspeh je bil, da se prihodnje dni skliče v Budimpešti konferenca vseh srbskih strank, ki bo razpravljala o vstirjanju srbskopravoslavne cerkvene avtonomije.

Izpuščen ruski špijon.

LIPSKO 2. (Izv.) Ruski stotnik Kostjčev, ki je bil kakor znano, aretiran zaradi špijonaze v Nemčiji, je bil danes izpuščen v svobodo proti kavčiji 30.000 mark.

Nova iznajdba.

MONAKOVO 2. (Izv.) Monsignor Cerebotani, priznan raziskovalec električnih pojavov, je iznašel aparat, s katerim je mogoče človeški glas prenašati brez žice v zelo oddaljene kraje.

Pogreb mikada.

TOKIO 2. Pogreb mikada Mutsuhito se bo vršil v Tokiju; truplo pokopljejo v Kiotu.

Republikansko gibanje na Japonskem.

TOKIO 2. Po smrti cesarjevi se je pričelo resno revolucionarno gibanje po deželi. Radikalna in socialistična stranka, ki sta v tesni zvezi s kitajskimi republikanci in socialisti, zelo živahno agitirajo za republiko. Policija zasleduje voditelje. Proti tej novi struji se je osnovala nova stranka, kateri so na čelu knez Katsura, Jamagata in Omay.

Homatije v Turčiji.

Peklenski stroji.

SOLUN 2. (Kor.) V bazarju v Košani v korovskem vilajetu sta eksplodirala dva peklena stroja po kratkem presledku. Okrog 40 oseb je bilo deloma mrtvih, deloma ranjenih, deloma jih je popolnoma zmanjkalo.

Cenzura odpravljena.

CARIGRAD 2. (Kor.) Danes je bila cenzura zopet odpravljena.

Ekumenski patrijarh umaknil demisijo.

CARIGRAD 2. (Kor.) Vsled nujne prošnje mešanega sveta je ekumenski patrijarh umaknil svojo demisijo.

Boji v Albaniji.

SOLUN 2. (Kor.) Ker je potekel rok, ki so ga postavili Albanci za razpust državnega zbora, se je Albancev zopet polastila velika razburjenost. Iz Skoplja poročajo, da so poveljniki utrdb Gudišta, Mustafa, kraljevni predstojnik in 52 orožnikov prestopili k Albancem. V Sjenici so vdri albanski vstaši v jetnišnico in oprostili 132 jetnikov. Selčah je prišlo do boja z Malisori in posadkami večih utrdb. Posadke so vstaši premagali, potem pa izpustili na svobodo.

Gnilav v Puli.

Obsojen radi vohunstva. — Tatvina v arzenalu.

Pula, dne 31. julija.

Včeraj se je pred okrožno sodnico v Rovinju vršila kaz. razprava proti vohanje-nemu poštnemu oficijalu Frideriku Trigariju radi vohunstva v korist Italiji.

Ta mož, da-si še mlad, je bil vpokojen že pred nekaj leti in to iz političnih oziror, ker je namreč preočito kazal svoje za Italijo goreče srce.

Nekaj let sem je stalno bival v Rimu, od koder je prihajal v Pulo v družbi nekega višjega italijanskega častnika na — ogledovanja trdnjavskih zgradb okoli Pule. Ali na zadnjem njevojem posetu v Puli ga je doletela usoda: zalotili so ga in ga aretirali. Na prvi razpravi je bil moč radi pomanjkanja dokazov oproščen; vendar so ga pridržali v zaporu radi tega, ker je državno pravdnistvo prijavilo priziv. Na včerajšnji razpravi ga pa je sodnja spoznala krivim ter mu je prisodila 6 mesecev težke ječe. Ali ga mine sedaj volja za vohunstvo? Tudi ta obsodba je kaj poučen prispevek k vprašanju: kaki elementi morejo prihajati v našem Primorju v državne službe!

Pred nekaj dnevi so aretirali tu trgovca z železnino del Negro, ker so mu prišli na sled, da je kupoval stvari, ki so bile ukradene v tukajšnjem pomorskem arzenalu. — Kakor se čuje, se je tudi tu prav na debelo kradlo, kajti danes popoldne je bil aretiran tudi neki c. kr. uradnik vojne mornarice, ki je zapleten v to afero. Pričakujejo se še nadaljne aretacije.

Mestni svet tržaški.

Dne 1. avgusta 1912.

(Nadaljevanje včerajšnjega poročila.)

Kot tretja točka je bil na dnevnem redu: predlog šolske komisije glede podražavljenje mestne višje realke v vodovodni ulici.

Iz tozadavnega poročila šolske komisije posnemamo sledeče podatke: Namestnik je informiral v febr. mesecu t. l. župana, da hoče država polagoma podražaviti mestne srednje šole, in sicer pričeti s podražavljenjem že s 1. septembrom t. l. in da mu je naučni minister naložil, naj stopi z županom v dotiko brez odloga, ker želi vlada podražaviti mestno realko v vodovodni ulici že s pričetkom šolskega leta 1912-13. V tej zadevi se je vršila med županom in namestnikom 11. maja t. l. konferenca. V pismu namestnika na župana z dne 16. julija t. l. določa vlada pogoje za pogodbo, ki naj se v tej zadevi sklene med njo in občino: Občina mora odstopiti vladni rabo hiše in vse učne zbirke in učna sredstva, ki se sedaj v njej nahajajo. Vlada se obveže plačati učiteljem in pensionirancem, ki so bili od občine imenovani, jednake plače, kakor jih sedaj uživajo. Vlada bo od sedaj službojočih moči obdržala one, ki bo hotela; za nadaljna imenovanja pa se prepusti občini prezentacijska pravica, tako, da naj občina za vsako prosto mesto predlaga terno. Občina je za vedno oproščena prispevka za c. kr. drž. gimnazij v Trstu letnih K 10.500. Učni in uradni jezik ostane za vedno italijanski.

Poročilo povdarja imperativni ton, v katerem je sestavljeno to pismo: vlada ne prašuje občine za principijelno umenje, če je s tem zadovoljna ali ne, vlada ukazuje: jaz

hočem, k večjemu radi pogojev se še lahko govori.

Avstrijska vlada hoče poddržavati vse srednje šolstvo v Avstriji, predvsem, da sari nira deželne finance. V tržaškem mestnem svetu je sicer že bil stavljen večkrat podobni predlog, kakor ga stavi danes vlada, pa večina ga je vedno zavračala, ker je izhajal od slovenskih mestnih svetovalec. Večina se je vedno bala za narodnostni značaj šole. Sedaj pa vlada v svojih pogojih jamči za izključno prednost ital. jezika ne le kot učnega, ampak celo kot uradnega. Tudi sicer vladni pogoji niso neugodni. Poročilo priporoča sprejetje vladnih pogojev, spremeniš edino le postavko glede sedanjih učnih mivč, glede katerih namreč zahteva, da jih vlada vse prevzame kakor so sedaj v službi in da jih pusti na tej šoli.

Ko je prečital mestni asesor Rozzo te predloge učne komisije, se je oglašil za besedo predsednik komisije, dr. Mrak, ki je izjavil:

Večkrat že — je dejal — se je stavljal predlog za poddržavljenje srednjih šol v tem mestnem svetu, pa nikdar ni izšel tak predlog iz naših vrst. Nasprotno, možje naše stranke so ga vedno odločno odklanjali. Uzrok temu je bilo vedno plemenita skrb za nacionalni značaj od nas ustanovljenih in od nas vzdrževanih šol, kakor tudi strah, da bi država ne vzdrževala prevzetih javovodov na tisti višini, na katero smo jih spravili mi (!!). Od strani vlade pa ni imela večina mestnega sveta nobenega zagotovila, da se ohranijo te lepe lastnosti našim zavodom.

V tem trenutku pa imamo nasproti vladi manjkomanj vzroka do zaupanja. Vlada se namreč ni poboljšala temveč kakor smo ravno v zadnjem času videli, izdatno poslabšala v svojem razmerju do nas. Omenjeni predlogi so prihajali v tem mestnem svetu vedno le od strani okoliščinskih zastopnikov. Zato vedno naše nezaupanje proti tem predlogom in njih zavrnitev. Vlada pa sedaj ni storila drugega nego to, kar so Slovenci že večkrat predlagali. To je bil vzrok, da je šolska komisija v prvem trenutku imela namen, kakor vedno slovenske tako tudi sedaj vladni predlog odločno zavrniti. Toda položaj je v tem slučaju drugačen. Vlada namreč ne vabi v uljudni obliki, kakor se to spodobi mestni svet tržaški, da se izrazi, če je v načelu za nje predlog ali ne, temveč kar naravnost odločno ukazuje in predlaga le pogoje glede prevzetja šole, o katerih milostno dovoli, da debatiramo. Šolska komisija se je z ozirom na ukaz vlade slednjič odločila, predložiti vam predloge, ki so tiskani v poročilu, pridržujoč si v istih pravice, s katerimi bo možno obdržati v šolah italijanski značaj. Kar se tiče opustitve letnega prisosa mestne občine c. kr. drž. gimnaziju v znesku 10.500 kron, to prav za prav ni nikakršna usluga nasproti občini, kar pristojna vlada le pravica do tega prispevka, katere se pa vlada že dolgo let ni posluževala. (Leta 1850, ko se je tedanji šestrazredni gimnazij priključil š. 7. in 8. razred, se je občina obvezala prispevati za vzdrževanje istih fi. 5000 konv. vred. (= 10.500 K). Občina je do l. 1870 plačevala ta znesek, potem pa ne več, ker je l. 1863 ustanovila lastno gimnazijo. Op. uredn.)

Zahtevati pa smo morali od vlade, da sprejme v svojo službo vse sedanje učiteljsko osebje na realki: to smo že nasproti temu učiteljskemu osebju dolžni zahtevati.

Ker že ne smemo sklepati kakor bi bila naša volja, ampak smo prisiljeni skleniti kakor zahteva vlada, sklenimo, toda pridržimo si, kar je mogoče pridržati. Sicer pa bo moč in nerazrušljiva volja italijanskega prebivalstva našega mesta stala vedno na straži za slučaj, da bi hotela vlada prizadejati nasilnosti italijanskemu značaju od nas ustanovljenih šol. K sklepu priporoča nebitveno spremembo k 7. točki predloga šolske komisije. In priporoča na splošno predlog, natisnjen v poročilu.

Kakor zadnji govornik se je prijavil svet. dr. Wilfan, ki je izjavil: Najsvetaneje je bila ovržena Puecherjeva teorija glede negativnih pravic vlade v predležem slučaju. Svet. dr. Puecher je namreč trdil, da ima vlada le pravico prepovedati nekaj, kar je avtonomna oblast sklenila, da pa nima pravice nekaj direktno ukazati ali naložiti, da sklene. Ravno v konkretnem slučaju pa vidimo nasprotno. Teorija je pač teorija, a praksa popolnoma nekaj drugega. Država ima pravico ne le prepovedati ampak tudi ukazati. (Klic: „Glejte ga prijetelja avtonomije!“) Če pravite, da nisem prijatelj avtonomije, mi delate veliko krivico. Jaz pojmem veliko važnost neodvisnosti avtonomnih oblasti in sem vnet zagovornik iste. Toda, da ne morem biti za avtonomijo, ki jo vi, italijanska liberalna večina, uporabljate in izrabljate proti nam, slovenski manjšini, to je vendar jasno. Avtonomija je lepa stvar in vsi si jo želimo; geslo vsakega izmed nas naj bi bilo svobodna občina v svobodni državi. Toda to le v normalnih razmerah, ki pa v naši občini ne vladajo, ker večina absolutno in brutalno vlada nad manjšino, ker se ne spoštujejo niti osnovni državni zakoni.

Svet. Mrach je dejal in v poročilu k tej točki, o kateri sedaj govorimo, stoji, da smo mi slovenski svetovalci že večkrat predlagali poddržavljenje mestnih srednjih šol.

Sicer tudi jaz vem upoštevati upravičenost reka: „Timeo Danaos et dona ferentes“. Toda vi, ki ste večina, nosite tudi odgovornost za svoja dejanja in ste imeli torej dolžnost, naše tozadevne predloge ne le kratkoma odobiti, temveč jih študirati in se potem odločiti. Če ste se sedaj lahko odločili, ko vam je vlada predložila poddržavljenje, bi bili to lahko storili tudi tedaj, ko smo mi predlagali isto. In danes bi ne bilo potreba g. Mrachu peti requiem mestni avtonomiji. Če je mogoče danes sprejeti ta predlog, zakaj bi to ne bilo možno poprej. Tako ste pa sami vlado prisilili k temu predlogu.

V načelu smo za predloge šolske komisije in nimamo že iz tega vzroka nič proti njim, ker tudi sami zahtevamo od vlade, da nam da slovenske srednje šole. Za nas Slovence pa ima poddržavljenje mestnih srednjih šol še drugi pomen. Večina se je namreč vedno izgovarjala, da ima preveč stroškov s svojim srednjim šolstvom in da že radi tega ne more ustanovljati slovenskih ljudskih šol. Ker se omenjeni stroški sedaj znatno zmanjšajo, imamo najboljšo nade, da se bo večina spomnila dolžnosti, ki jih ima nasproti nam.

Odločno moram ugovarjati insinacijam svet. Mracha, češ, da vlada to stori, kar mi zahtevamo. (Mrach: „Saj to ni prvikrat!“) Wilfan: Jaz pa moram odločno in svečano protestirati tudi o tej priliki in na tem mestu proti vladi, ki si daje toliko skrbi — za vas, ki pa za slovensko prebivalstvo, ki ima enake pravice kakor vi, do nje, ne stori prav nič. Mi imamo ravno tako, kakor vi, tudi pravico do srednjih šol v Trstu. Ta naša pravica vam bo takoj jasna, če vam jo osvetlim s številkami. (Klici: „Aha! Zopet ljudsko štetje! Saj ga znamo že na pamet!“)

Wilfan: Ljudsko štetje je za nas zelo važen dokument, in zato ne smem in ne morem opustiti nobene prilike, da ga ne bi uporabil proti vam, ker je tako zgovoren, da pojasnjuje marsikaj, česar vi nečete poudariti. (Med tem se je odstranil vladni svet. Laščak.)

Klici: Laščak Vam je bežal.

Wilfan: Njega ne potrebujem za ljudsko štetje, da ste le vi tukaj. Nato je nadaljeval: Slovenske občinske šole tržaške so letos imele 4060 učencev. Gotovo pa je, da so imeli tudi ti učenci pravico do nadaljevanja svojih študij na srednjih šolah, kajti v tem pogledu je popolnoma pravilno stališče socialistov, da naj ne bodo srednje šole le na korist gospodskih in meščanskih slojev, ampak tudi ostalega prebivalstva dežele. Citirano število slovenskih ljudskih šolskih otrok pa ni še popolno, kajti slovenski otroci morajo zahajati radi pomanjkanja občinskih tudi v zasebne ljudske šole kakor one, ki jih vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda.... (Nekateri svetovalci začnejo pri tem kihati, drugi živčigati in tretji prav nesvetniško tuliti.)

Dr. Wilfan (pomilovalno k županu): Illustriissimo signor podesta! (Splošna poparjenost. Rdečica sramu je obilna marsikatero blede lice svetovalec večine.)

Dr. Wilfan nadaljuje.... in pa v drž. nemške šole. Glede onih, ki obiskujejo poslednje šole nam je mogoče približno navesti število. Pravim približno, ker zaradi čudnih zistemov, ki vladajo v nemških šolah, mnogo slovenski učenci oziroma njih roditelji, smatrajo za primerneje zapisati se za Nemce. V šolskem letu 1911/12 je bilo v teh šolah: v CM šoli v Vodovodni ulici učencev 273 na CM šoli pri Sv. Jakobu 421 na c. kr. ljudski šoli na Lipskem trgu . . . 193 na c. kr. meščanski šoli istotam 47 na c. kr. ljudski šoli v ul. Fontana . . . 189

Skupaj 1123

Pripomniti moram, da so tu všteti samo učenci moškega spola. In slednjič ne morem navesti števila slovenskih otrok v italijanskih ljudskih šolah, ker se tam iz previdnosti ne navaja materskega jezika. Sicer če bi sklepal po njihovih imenih, bi moral misliti, da jih je nadpolovična večina. (Klici: Oho!) Slovenskih ljudskih šolskih otrok je torej v Trstu in okoličnikih tisočev in se nam ne more iz tega vzroka odrekati pravica do srednjih šol v Trstu.

Nato je govornik citiral podatke, ki jih je prinesel „Piccolo“ glede obiska na neitalijanskih srednjih šol na Primorskem. (Te podatke smo tudi mi priobčili v „Edinosti“ dne 31. julija. Op. ured.)

Iz te statistike izhaja posebno, da je na tržaški državni gimnaziji 230 Slovencev. Ne more torej biti dvoma o upravičenosti naše zahteve po slovenski srednji šoli v Trstu in o njeni eksistenčni moči.

Za nemške srednje šole v Trstu skrbi vlada, za Italijane večina mestnega sveta, za Slovence nobeden. Vlada ne izpolnjuje svojih dolžnosti nasproti vsem narodnostim enako. Ne le da imate vi sami možnost si vzdržavati svoje srednje šole, vam jih še vlada prevzame v svojo oskrbo. Dolžnost vlade o tej priliki bi bila, da skrbi tudi za drugi narod, ki živi v tej deželi, za nas Slovence, vlada bi morala se pogajati o tej priliki ne le z večino občine, ampak z občino kot tako, torej tudi s Slovenci. In v imenu svojemu in v imenu svojih somišljenikov kot zastopnikov slovenskih prebivalcev Trsta in okolice odločno protestiram proti takemu postopanju vlade. Moram se pa čuditi tudi

vam Italijanom, ki vedno povdarjate za-se načelo, da se mora pouk, če hoče biti vspešen, vršiti na podlagi materskega jezika. To načelo tudi izvršujete pri svojih ljudskih in srednjih šolah, manjka vam le še univerza in še od te niste več daleč. Nam pa odrekate pravico do lastnih šol, načelo, ki ga za-se reklamirate kot osnovno, teptate v praksi nasproti vam. Ironija kje si!

Mi zahtevamo, da se z nami več tako ne postopa ni od vaše niti od vladne strani. Mi zahtevamo, da država, če ugodi nemu delu prebivalstva, ugodi tudi drugemu, če ugodi vam, da ugodi tudi nam.

Ne opiramo se željam italijanske večine glede njihovih šolskih zahtev; če je res vaše srednje šolstvo na oni višini, kakor vi trdite, vam želimo, da ostane tudi po poddržavljenju na isti višini; tudi vašo univerzo vam prvoščimo. Zahtevamo pa za-se, kar nam gre po vseh pravicah. In če že vi trdite, kar je tudi res, da je vaša kultura tako stara in tako bogata, naša pa tako majhna in mlada, potem dovolite, da se prej zadosti našim kulturnim kot nujnejšim potrebam.

S temi pridržki in ponovnim protestom proti početju vlade, ki ne zna drugega nego nam pošiljati tiroske in češke nemške profesorje, ki vsled nepoznanja jezika in razmer in kot tuji sovražijo našo mladino, in jo maltretirajo kakor odgovarja germanskemu značaju, bomo glasovali za predloge šolske komisije.

Ker se ni nihče več oglašil za besedo, je župan zaključil debato in odredil glasovanje, pri katerem so bili sprejeti predlogi kakor predlagani od šolske komisije, (in kakor se nahajajo naznačeni v začetku tega članka).

Javni seji je sledila potem tajna seja.

Domače vesti.

Iz policijske službe. Policijski komisar Ivan Hrusch je premeščen iz Pule v Trst, policijski koncipist Josip Sinkovec pa iz Trsta v Pulo.

Nova razprodaja. Od danes naprej se bo prodajal naš list tudi v tobakarici ulica Gianbatista Vico št. 9.

Skrit napad na naše jezikovne pravice namerava uprizoriti tržaško c. kr. poštno in brzojavno ravnanstvo s svojim najnovejšim ukrepom v zadevi izpremembe telefonskih naročniških števil. Imenovano ravnanstvo namreč razpošilja slovenskim telefonskim naročnikom sledeči uradni dopis, ki ga priobčujemo doslovno:

Ugledno uredništvu „Edinosti“ Trst.

Slednji čas so podpisnemu ravnanstvu šestokrat došlo pritožbe, da znajo manipulanti tukajšnje telefonske centrale se strankami v slovenskem jeziku le slabo, ali sploh ne občeati.

Temu nedostatku namerava ravnanstvo primerno spremenitvi splošne v upoštev prihajajočih naročniških prog v osrednjem pretikalni odpravitvi, kateri ukrep pa zahteva spremenitev tačasnih številki detičnih naročniških prog.

Vabi se Vas torej, da semžaj sporočite, ali bi bili v ta namen pripravljeni, privoliti v spremembo dosedanje številke Vaše naročniške postaje.

C. kr. podravatelj: Dr. Tobias.

Stvar je na prvi pogled res videti dobra in človek bi skoraj rekel, da je c. kr. poštno in brzojavno ravnanstvo hotelo z ujo končno vendarle ugoditi večnim pritožbam proti velikanskim neprilicam, ki jih delajo slovenskim telefonskim naročnikom za službovanje v Trstu neposposne manipulanti. Ravnanstvo se pač misli izogniti tem pritožbam z zelo enostavno uvedbo, da zbere vse slovenske naročnike na enem skupnem pretikalniku, pri katerem bo potem nameščena manipulanti, ki razume slovenski. Tako bi potem slovenski telefonski naročniki dobivali na svoje slovenske klice slovenske odgovore.

Ne pravimo, da to ne bi bilo ravno napadno, če ne bi bilo skrajno krivično, če ne bi bil prav pravcat, čeprav zelo previdno skrit napad na naše jezikovne pravice. — Ravnanstvo pač smatra nas Slovence menda za manjvredne, ker nam vzlic temu, da je naš jezik v Trstu uradno priznan kot deželni jezik, hoče priobčiti le skromen kosček v svoji palači, kjer naj bi imel naš jezik pravico uporabe, a povsod drugod naj bi vladala izključno laščina in morda le še „uradna“ nemščina.

V Trstu nas je po zadnjem ljudskem štetju Slovencev skoraj tretjina vsega domačega prebivalstva in imamo po državnih osnovnih zakonih prav enake pravice, kakor pa naši sosedje Italijani, in tem pravicam se ne bomo odrekli tudi na najljubnejše pismo slavnega c. kr. poštne in brzojavnega ravnanstva. Slovenci imamo pravico zahtevati telefonske zveze v slovenskem jeziku ne samo pri svojem lastnem „slovenskem“, telefonskem aparatu, kakor bi v takem slučaju najbrž prezirljivo imenovali številke slovenskih telefonskih naročnikov, temveč povsod, kjer ima kdo dostop do telefona. Pa naj bi ta številka ne bila „slovenska“, pa bi bilo zopet enakih sitnosti in neprilic, kakoršne so bile sedaj.

C. kr. poštno ravnanstvo želi, da bi slovenski telefonski naročniki privolili v izpremembo svojih telefonskih števil. Čemu?

neki? To je popolnoma nepotrebno in bi imelo kvečjemu za posledico večno zamegljanje. Čemu posebne združitve slovenskih naročnikov? Ne, vsega tega ni treba, temveč je treba edino le to, da c. kr. poštno in brzojavno ravnanstvo v smislu zakona prizna slovenske telefonske naročnike za enakoveljavne ostalim in slovenski jezik za enakoveljaven italijanski, kakor tudi zahteva zakon, in stvar je urejena. — Treba pa je seveda, da namesti povsod, kjer pride poštne osebe v dotik s strankami le tako osebe, ki razume oba tržaška deželna jezika, ne pa da bi s takimi ukrepi, kakor ga namerava izvesti sedaj v telefonski centrali, celo odrivalo slovensko govorje osebe v kot. Manipulanti, ki ne razume slovenski, je nesposobna za službovanje v Trstu, in le izpodjeda kruh sposobnim jezikovno kvalificiranim.

Imamo torej dovolj tehtnih pomislekov proti temu vpludnemu vabilu slavnega c. kr. poštne in brzojavnega ravnanstva, za katero pač ne verjamemo, da bi mu šel na lim kak slovenski telefonski naročnik!

Pod naslovom „Komoditeta telefonistinj“ smo prejeli iz krogov telefonskih abonentov:

To je zopet neka novotorija, ki ima namen prepričati nam enakopravnost. Mesto da bi zahtevali od telefonistinj, da se nauče slovenski šteti vsaj do sto, kar menda ni preveč zahtevano; mesto, da bi zahtevali od uradnic, da so kvalificirane, da poznajo deželne jezike, pa zahtevajo od nas abonentov, da se izpostavljamo raznim zmešnjavam in sitnostim, pa tudi neprilicam. Kdo pa zahteva od onih uradnic, da naj se spuščajo v daljše slovenske pogovore? Mi smo zadovoljni, da razume slovensko šteti in ne bogve kakočnih dolgih pogovorov, ker zato nimamo časa. Toliko se pa menda od inteligentne gospe, ki je absolvirala vsaj meščansko šolo, že sme zahtevati. Ako pa niso zmogne priučiti se vsaj toliko slovensčine, potem pa je pač treba nastaviti takih moči, ki razumejo ežine jezike! Saj jih je dovolj. Ker pa imajo baje pri tej instituciji prednost hčere državnih uradnikov, ki morajo tudi poznati deželne jezike, bo to ravno prav. Marsikaj državni uradnik si daja v svojo kvalifikacijsko listo napisati, da zna tudi slovenski, ker bi bil drugače nemogožen na dotičnem mestu; no, ta že nauči svojo hčerko šteti do sto; malo dobre volje od strani sl. poštnega ravnanstva je treba, pa pojde. Toliko pa tudi smemo zahtevati, ker je to v interesu službe, da znajo uradniki in uradnice ravnanstva, ki je po pretežni večini za slovenske, oziroma slovenske pokrajine, (prosim naslov glasi: ravnanstvo za Trst, Istro in Kranjsko) vsaj toliko tudi v uradu slovenski šteti, kolikor znajo Tržčanke sploh, kadar gredo na trg jaja kupovat. Vsa stvar se po mojem mnenju suče zopet okrog znanih zadev in pravic, ki se rešujejo tako: enemu vse, drugemu nič! Kakor s trojezičnimi tiskovinami, iz katerih ni bilo do sedaj še nič, ravno tako bi nas radi sedaj odpravili pri telefonu. Dejali bi nas na eno „ploščo“ skupaj, tako, da bi vsak lahko takoj videl in vedel: to je tudi eden onih agitatorjev, kakor se o nas kaj radi izražajo nekateri gg. c. kr. uradniki tuje narodnosti. Bili bi nekako „na indeksu“, kakor smo bili pred leti v neki sobi finančnega ravnanstva, kjer je blestela tablica z napisom: „Sledelim je dopisovati „slovenski“. Potem pa še nekaj. Kako pa misli sl. ravnanstvo ukreniti tedaj, če jaz telefoniram od kje drugje, iz kavarne, ali iz javne govorilnice itd., kako bo pa s tem? Menda pa ne mislijo, da se vsled tega, ker nas bodo imeli na posebni tablici, damo odpraviti za vselej, da bi se odrekli svojim svetlim narodnim pravicam? Ali pa morda mislijo gg., da smo mi radi urada, ne pa obratno? Kdor hoče jesti državen, javen kruh, naj bo zato sposoben in naj si ga lepo zasluži. Zaradi komoditete nekaterih gospic pa mi ne bomo žrtvovali svojih koristi in tudi svoje narodne pravice ne.

Na rojanski pošti vladajo pač res čudne razmere. Nameščena je namreč tu neka ženska, zagrizena Italijanka, ki misli, da se mora vsak, kdor pride na pošto, klanjati njenemu laškemu komandu.

Tako je prišel dne 1. t. m. ob 10 dopoldne na rojanski pošto neki Slovenec, ki je hotel oddati dve denarni pošiljatici, eno po poštnohranilični položnici, drugo pa po nakaznici. Položnico je Italijanka poštarica sprejela brez pripombe, nikakor pa ni hotela sprejeti nakaznice. Zahtevala je, seveda le italijanski, da naj oddajalec pove ime odpošiljatelja, ki je bilo popolnoma v redu napisano na nakaznici, in kar je bil odpošiljatelj sin naslovljenke, je bil primerek isti in popolnoma enako pisan. Toda odpošiljatelj je ime Milloš, in to slovensko ime ni nikakor hotelo Italijanski poštarici v glavo.

Odpošiljatelj, ki je bil tudi oddajalec, je odgovarjal slovenski, da je ime odpošiljatelja napisano, česar pa ona ni hotela razumeti in jo je končno slovenska upravitelica trdovratno razvnela tako, da je Slovenecu, ki se ni hotel pokoriti njeni italijanski komandi, celo grozila s policijo, na kar je seveda dobila primeren odgovor.

Odpošiljatelj je pozneje oddal isto nakaznico na tržaški glavni pošti brez kakih sitnosti. Slavno poštno ravnanstvo bi pač

storilo le svojo dolžnost, če bi „pretaknilo“ to navdušeno rojansko italijansko poštno gospodščino kam drugam.

Ruska vojna ladija v Trstu. Prihodnje dni dospe v naše pristanišče ruska topničarka „Donec“. Vojna ladija ostane v Trstu več dni.

Svarilo onim, ki hočejo v Brazilijo. Ministrstvo za notranje stvari je sporazumno s trgovinskim ministrstvom že ponovno svarilo avstrijske delavske sloje pred izseljevanjem v Brazilijo, izlasti v pokrajino Sv. Pavla, bodisi radi tamošnjega podnebja, skrajno neugodnega za Evropejce, bodisi radi pčlega zasluzka, bodisi radi nezdrave vode v onih krajih.

Že nekoliko časa je bival v našem mestu, nastanjen v hotelu de la Ville, inženir S. A., italijanski podanik, ki je najemal delavce za neko družbo v Rio de Janeiro, ki gradi železnico v tamošnji pokrajini. Rekel je, da potrebuje 300 delavcev in je ponujal mezdo 7 do 10 K na dan, vrhu tega je obetal, da jim bo plačal vožnjo do Brazilije, kar bodo morali pa potem pogloma vračati. Delo bi trajalo okrog 15 mesecev.

Omenjeni inženir-agent S. A. je najemal delavce izlasti v Barkovljah, na Opčinah, Greti, Kontovelu, in mnogo delavcev in tudi kmetov je že sprejelo ponudbo ter so že izročili svoje delavce knjižice oziroma potne knjižice in dvajsetorica je tudi že odpotovala v Ameriko. Z ozirom na to izseljevanje so se imeli vršiti te dni v raznih krajih okolice shodi. Povdariti treba, da je bilo najetih nad 300 delavcev. Te dni je italijanski konzulat obvestil tukajšnje policijsko ravnanje, da je inženir A. S. storil isto v Italiji in v Švici, da je bil radi aretirana, potem pa proti kavciji 1000 lir izpuščen na svobodo. Ali komaj je bil na svobodi, je pobegnil in kakor smo videli, je prišel v Trst, da nadaljuje tukaj svoje nesrečno delo.

Vsled te prijave je policijska oblast takoj aretirala omenjenega regnikolskega inženirja S. A. in je zaplenila važne listine, ki jih je imel v hotelu, v katerem je stanoval.

Policijskemu komisarju g. Keršovanu se je posrečilo pregovoriti že precejšnje število delavcev, ki so sprejeli pogodbo in so bili na tem, da odpotujejo v Ameriko. Gre tukaj očividno za goljufijo na širši podlagi v edini namen dobičkarstva do 20%, od osebe, ki jih paroplovna družba plača agentu, ki je najel uboge prevarjene delavce, da se izselijo. Opozorjamo torej vse delavce, ki se mislijo izseliti v Ameriko, naj ne verjamejo sladkim besedam brezvestnih agentov, kajti stara izkušnja že uči, da jih čakajo v Braziliji le beda, boleznin in še huje.

Oddaja del na postaji v Kranju. V postaji Kranj prole Trbiž-Ljubljana se napravi vodni rezervoar in napelje vodni zajemalnik za lokomotive. Tozadevne dobave in dela se oddajo ofertnim potom deloma za pavšal, deloma proti enotnim cenam in naknadni izmeri.

Podrobni podatki so v eni prihodnjih številkih listov „Osservatore Triestino“ in Laibacher Zeitung.

Oferte je vložiti najkasneje do 20. avg. 1912 — 12. polpodne pri c. kr. ravnanstvu drž. železnice v Trstu.

Tečaj za uporabo sadja in zelenjadi, priredi kranjska kmetijska šola na Grmu od 9.—12. septembra s sledečim sporedom:

V ponedeljek 9. septembra od 2.—4.: Pomen konzerviranja sadja in zelenjadi. Vzroki pokvarjenja sadja.

V torek 10. septembra od 8.—10. dopoldne: Kipenje. Kisanje zelenjadi. Konzerviranje zelenjadi v kozarcih in puščicah. Od 10.—12.: Praktične vaje v šolski kuhinji. Popoldne od 2.—4.: Naprava mozge (zalzua), mozge (povidla) in zdriza. Od 4.—6.: Praktične vaje v šolski kuhinji.

V sredo 11. septembra od 8.—10. dopoldne: Vlaganje sadja v kozarce (naprava kompota). Shranjevanje sadnih konzerv. Od 10.—12.: praktične vaje v šolski kuhinji. Popoldne od 2.—4.: Naprava soka iz jagodičevja. Od 4.—6.: Praktične vaje v šolski kuhinji.

V četrtek 12. septembra. Dopoldne od 8.—10.: Sušenje sadja in zelenjadi. Od 10.—12.: Praktične vaje v sušenju. Popol. od 2.—4.: Obiranje in spravljanje (shranjevanje) sadja. Vlaganje sadja v zaboje, kozarce in sode v svrhu kupčije. Od 4.—5. popol.: Praktične vaje v sadovnjaku in sadni kleti.

V petek 13. septembra: Dopoldne od 8.—10.: Naprava sadjevca (mošta). Stavba sadja in mošta. Kipenje mošta. Naprava octa. Od 10.—12.: Praktično razkazovanje v vinski kleti. Popoldne od 2.—4.: Ravnanje s sadjevcem, boleznin sadjevca in ravnanje s pokvarjenim sadjevcem. Od 4.—5.: Praktične vaje v vinski kleti. — Predavanja od 9.—12. septembra so namenjena v prvi vrsti našim gospodinjam in dekletam. Predavanja od 12.—13. septembra pa bolj našim gospodarjem. Tečaja se je udeležiti vseh 5 dni, ali pa tudi samo prve 3 dni ali pa tudi zadnja dva dneva. Ker bo z ozirom na praktične demonstracije sprejeto le omejeno število udeležencev, se je treba prijaviti do 26. avgusta. Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjske,

ki pravočasno zaprosijo za podporo, povrne ravnanstvo stroške za pot do Novegamesta in za prehrano po 2 K na dan. Vendar se izplača podpora le tistim, katerim se je izrecno dovolila. Priglasilom je pristaviti tudi, katere dneve se misli dotičnik tečaja udeležiti.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca junija 1912. sledeči promet:

Dohodki.	
A) redni dohodki:	
1) Prispevki iz nabiranih	560 K 23
2) Prispevki podružnic	
Kranjsko	1079 K 40
Štajersko	191 K 02
Koroško	42 K —
Primorsko	634 K 58
Niže Avstr.	100 K —
Skupaj	2.047 K —
3. Razni prispevki	6.528 K 51
skupaj	9.135 K 74
b) izredni dohodki:	
Prispevki za obrambni sklad	1.363 K 56
skupaj	10.499 K 30
Izdatki.	
A) redni izdatki:	
1) plače, remun. učit. osebju, razni računi itd.	16.262 K 40
B) izredni izdatki:	
2) nalož. na glavnico, oz. obrambni sklad	1.363 K 56
skupaj	17.605 K 96
torej primankulija	7.106 K 66

Opomba. Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

P. n. gg. igralci in g.čne igralke, ki niso že dosedaj stavili svoje predloge za angažma pri „Slov. gledališču“ za bodočo sezono, vabimo podpisani na pogovor, ki se bo vršil danes zvečer ob 8.30 v prostorih „Delav. podp. društva“ v ulici Giorgio Galatti št. 20 I.

Požar, Ljubici i dr.

Tržaška mala kronika.

Pretep v zaporu. V eni celic v preiskovalnem zaporu v ul. Tigor so skupno zaprti Josip Carner, iz Blatograda pri Celovcu, star 38 let, kovač, Ferruccio Rainetti, star 23 let, iz Trsta, težak in neki Josip Panciera. Radi malenkostne stvari se je omenjena trojica začela sinoči prepirati in končno sta prvoimenovana do dobrega naklestila Panciera. Oba pretepača so vzeli na zapisnik ter jima nakazali potem strožji zapor.

Koledar in vreme. — Danes: Najdba sv. Štefana. — Jutri: 10. ned. po Binkoštih. Dominik sp.

Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 29° C°. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Motno. Tendence za nevihte. Vroče. Lokalni vetrovi.

Društvene vesti.

Tržaška sokolska župa. V nedeljo, dne 4. t. m. se vrši ob 3. uri popoldne v telovadnici na Opčinah izkušnja ženskih oddelkov za nastop na Bledu. Opozorjajoč na sklep župnega vaditeljskega zbora, da so pripuščene k nastopu le one članice, ki so bile pri izkušnji, vabim bratska društva k polooštevilni udeležbi.

Bratje načelniki morajo biti navzoči! Ambrožič, nač. TSŽ.

Društvo državnih uslužbencev priredi jutri v nedeljo ob 5. popoldne veselico z bogatim in zanimivim sporedom na krasnem vrtu društva Austria, ulica SS. Martiri 22. Ples bo trajal do polnoči. V slučaju slabega vremena se veselica odloži na naslednjo nedeljo dne 11. t. m.

Cesarsko streljanje v Bazovici. Kakor vsako leto priredi tudi letos Tržaško

ČEVLJI s pristinimi petami iz gumija

Berson

Izboren plen!

TASSAMETRI AUTOMOBILI TRIESTINI

družba z o. z.

— Trst — ulica Tiziano Vecellio šte. 3. — Telefon šte. 250. —

Izleti na vse kraje

z avtomobilskimi žardinjerami z 12 prostori, avtomobilske kočije odprte in zaprte, elegantne, solidne in varne. — Cene zmerne po dogovoru. 0000000000000000

JOSIP VATOVEC - Trst

ul. Sette Fontane 834 (vogal Donadoni)

priporoča cenj. občinstvu svojo

pekarno in sladničarno

v kateri prodaja vsa dan svež kruh in sladčice

vse izdelano z zdravstvenim elektr. strojem.

„Slavija“

vzaj. zavarov. banka v Pragi

Rezervni fond K 53,758.285-24.

Izplačane odškodnine in kapitalije Kron 115,390.603-61.

Dividend se je doslej izpl. K 2,508.081-85.

Po velikosti druga vzajemna zavar. naše države z vseskozi slov.-narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavar. na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Zavaruje tudi proti vlomom.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Glavni zastopnik v Trstu

V. CEGNAR, ulica Caserma 12,

TELEFON št. 21-47.

ODLIKOVANA

Tržaška prodajalna obuval

ULICA GIOSUÈ CARDUCCI ŠT. 21

Razn. različnih izberov najfinjših moških in ženskih obuval po najnižjih cenah se prodajajo tudi po izrednih cenah:

Usnje Boxcalf s trakovi po K 10—

Usnje Boxcalf z elastiko po K 10—

Usnje Boxcalf oblika Derby po K 10-50

Usnje Boxcalf z zaponami Triumph po K 10-50

Enaki za dečke 1 K manj. — Vaskov. blago I. vrste.

Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

JOSIP BABIČ - Trst

via San Marco št. 12.

Priporoča svojo na novq prevzeto in urejeno

GOSTILNO

Toči se vipavsko belo vino, istrsko črno, opol dalmatinski, vermut, marsala.

Kuhinja domača vedno na razpolago

— z gorkimi in mrzlimi jedili. —

G. de VECCHI

naslednik A. FONDA,

Trst, ulica del Bosco št. 17.

Zaloga sena, krme in otrobov.

Seno I. klase, ogersko seno,

beneški otrobi, otrobi št. 84.

Ako želite jesti vedno dobro testenino

zahtevajte samo ono iz tovarne

EMILIO KOČEVAR

v Trstu, ul. Vittorino da Feitra 3

uhod v ul. Casimiro Donadoni.

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničič

ordinira od 11—12

Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postreženi, Vam svetujem, da greste v ulico Riborgo št. 31“

(„Al buon Operaio“)

tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejše do najnavadnejše vrste po nizki ceni. SVOJI K SVOJIM! — Priporoča se lastnik

M. IVANCIC.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. n.

Aristide Gualco - Trst

via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.

Odlikovana tovarna (svetinja) cevi in cementnih

plošč, teracov in umetnega kamna.

Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.

Prva jugoslovanska

tovarna glasovirjev

Anton Pečar

Trst — via Fornace št. 8 — Trst.

Izdeluje, popravlja, uglašuje, menjuje glasovirje, pianine itd.

Delo točno. Cene nizke.

Pozor! Priporočam slavn. občinstvu mojo bogato zalogo šivalnih strojev

s svetovno znano znamko original Pfaff, Gritzner in Singer. Dalje za čevljarje orig. Dürkopp, jamčim od 5—10 let.

Dvokolesa z znamko Joh. Puch, Premier, Regent in Humber. opremljeni s klenimi črevi (Stahlrath Pneumatik) ali z navadnim črevom. — Stiskalnice in mlince za grozdje in slamo.

Popravljajo se zgoraj navedeni predmeti najceneje, tudi pisalni stroji in gramofoni. — Moje stare poslejte na pozna konkurenco. — Udani

SVOJI K SVOJIM! Jos. Dekleva Gorica, ulica Municipio št. 1.

vojaško veteransko društvo Cesar Franc Josip I v mesecih avgust, september in oktober na vojaškemu streljišču v Bazovici cesarsko streljanje.

Streljanje prične jutri v nedeljo. Rezultati streljanja se bodo upoštevali že z gori omenjenim dnevom za dobitke pri cesarskem streljanju, ki se bo vršilo s slavnostjo razdelitve dobitkov dne 6. oktobra. Namen te prireditve je vezbati mladeniče in tisto moštvo, ki ni služilo vojaštva, v dobre strelce. — Strelni pouk deli društvo brezplačno.

Kakor strelci zamorejo vstopiti k društvu mladeniči od 16-tega leta naprej in pa možno, ki ni služilo pri vojakih. Plačati je 5 K letnine. Vpisovanje se vrši v društveni pisarni, ulica Gelsi št. 12. Člani in gostje so uljudno vabljeni na obilno udeležbo se svojimi družinami, prijatelji in znanci tega športa v obilnem številu. Vstop na streljišče je svoboden.

Zav. gov. živine in pev. društvo „Zvon“ na Opčinah, priredita jutri v nedeljo, veselico s petjem, igro, denarno tombolo in plesom. Odbora vabita na obilno udeležbo.

Trgovske pomočnike se pozivlja na velevažen sestanek, ki bo jutri v nedeljo ob 2.30 pop. v prostorih Trgov. Izobraž. društva ul. Sv. Frančiška 2.

Nar. del. organizacija.

Deputacija v imenu slovenskega delavstva na c. kr. namestništvu. Kakor znano, je bila na zadnjem protestnem shodu NDO izvoljena deputacija z nalogo, da intervenira pri najvišji politični oblasti na Primorskem in jej sporoči, kaj se vse dogaja s slovenskim delavstvom v tovarni „Linoleum“, da so bili v zadnjem času odpušteni radi organizacije trije delavci ter da se v tej tovarni slovensko delavstvo preganja na vse mogoče načine — ter obenem naprosi najvišjo politično oblast, da stori tozadevno vse potrebno, da se odpravijo ti nedostaki in to že z ozirom nato, ker obrtna oblast nič ne ukrene.

Tozadevno so torej intervenirali včeraj dopoldne na c. kr. namestništvu: predsednik NDO dr. Kisovec, strokovni tajnik Brandner, ter delavca Škulini in Loboda. Najpoprej je bila deputacija zelo prijazno sprejeta po dvornem svetniku Laščaku, ki se je za predmet zelo zanimal. Nato je bila deputacija predstavljena nam, podpredsedniku grofu Atems, ki jo je sprejel istotako z veliko prijaznostjo.

Deputacija je g. nam. podpredsednika natančno informirala o obupnih razmerah delavstva tovarne „Linoleum“. Gosp. nam. podpredsednik se je posebno zanimal za delavniki red tovarne „Linoleum“, ki je zelo pomamljiv ter nasprotuje raznim določbam obrtnega reda, na pr. glede odpovednega roka in opoldanskega počitka ter si tudi smentira zabeležil gotove nedostatke v tej tovarni, obljubivši deputaciji, da bo naložil nižjim instancam, da zadevo takoj preiščejo, da se napravi pravično red in mir. — Zadoščenjem moramo konstatirati, da sta se dostojanstvenika pogovarjala z deputacijo v slovenskem jeziku.

— Delavci tehničnega zavoda pri Sv. Andreju! Danes ob 7.30 zvečer važen sestanek v društvenih prostorih N. D. O. ulica Sv. Frančiška 2. Ta sestanek je velike važnosti. Pridite vsi! Ako se pri sedanjem meznem gibanju ne bo moglo doseči nič, bodele sami krivi. Dosežemo le tedaj kaj, ako sodelujemo vsi!

Odbor skupine N. D. O.

„Sv. Andrej“.

— Skupina N. D. O. „Tovarna olja“ sklicuje za nedeljo ob 9.30 dopoldne zelo važen sestanek v društvenih prostorih NDO, ulica Sv. Frančiška 2.

Tovariši, delavci! Pridite polnoštevilno! Stvar je zelo važna. Nihče naj ne izostane. Odbor.

— Skupina uslužbencev c. kr. glavnih skladišč vabi vse odbornike in namestnike na izredno sejo, ki bo jutri v nedeljo, ob 9. zjutraj v društvenih prostorih. Ker je dnevni red zelo važen, se prosa, da nihče ne manjka. Vodstvo.

Vesti iz Goriške.

Komen. Jutri v nedeljo, dne 4. avgusta se bo pri nas vršila javna tombola na Kravicah tik jetnišnice c. kr. okrajnega sodišča. Tombolo priredita društvi: Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in „Bralno društvo“. Cinkvina K 100 — in tombola K 200 —. Srečka 40 stot. Pred igro in po igri bo svirala godba in bo ples v gostilni Kovačičevi nasproti okrajni sodnji.

Ker je čist dohodek določen v dobrodelen namen, upamo obilne udeležbe od vseh krajev naše Komenščine in tudi od drugod. Geslo: „Mal položi dar domu na altar!“ naj se uvažuje! Komenske krčme bodo preskrbljene z dobro jedjo in pijačo. Tombola prične ob 4 pop.

V ponedeljek smo tukaj pokopali 15letno deklico Marijo Buda, hčerko tukajšnjega posestnika in krčmarja po domače „Tunca“. Ta deklica je bila nadarjena in lepega vedenja ter je svoječasno dovršila tukajšnjo šolo s prav dobrim uspehom. Da bi se bolj izvežbala v nemščini, je posecala eno leto samostansko šolo v Gospe Svete na Koroškem. Prišedša domov na počitnice, je pri-

čela hirati, napadla jo je sušica, kateri je podlegla. Imela je lep pogreb. Belo oblečena dekleta so nosile, križ, vence in krsto in tako jo sprejmile v lepem redu v cerkev in na pokopališče. Blag jej spomin. Preostali pa naše sožalje!

„Narodna delavska organizacija“ v Gorici sklče v kratkem protesten shod radi prepovedi izleta tržaške „Narodne delavske organizacije“ v Gorico. Na shodu nastopajo razni govorniki iz Gorice in Trsta. Pričakovati je torej velike udeležbe.

Vesti iz Istre.

Iz Padene pri Bujah. Tu pri nas smo res zapušteni, kakor da ne bi nikdo znal za nas. Če bi prišel k nam tuj človek, bi ne vedel, prebivajo-li tu Slovenci ali Lahi. Naša davčna občina St. Peter—Padena —Novavas šteje 120 števil in nad 1200 duš, a v nobeni vasi nimajo poštnega nabiralnika. Imamo sicer pismonošo, ki prinaša pošto — dvakrat na teden, a še to le do pol ceste, do edine hiše poleg ceste pol ure od vasi. Tja morajo ljudje sami hoditi po pisma, ako jih hočejo imeti. Ako ne, morajo čakati tudi po cel mesec, ako se ni pismo med tem — kam izgubilo. In to se dogaja večkrat, celo tudi z vrednostnimi pošiljatkami. Radi teh, za naše civilizirane čase sramotnih nedostatkov so bile že večkrat pritožbe na c. kr. pošto ravnatelstvo, ki pa ni hotelo povisati nagrade poštnemu selu. Za bori 2 kroni seveda ne bo nikdo hodil okoli po cele dneve, od ranega jutra pa do poznega večera.

Na nabiralniku je na prvem mestu nemški K. K. Postablage, potem italijanski I. R. Coletoria postale, v slovenski pa ni niti črke, dasi je prebivalstvo slovensko. Tako je tudi na tablah v vseh treh vaseh: Distretto Pol. Capodistria, Comune Pirano, Frazione Padena itd.

Zahtevali smo tudi šolo in naš župan Fragiaco nam je celo zastopil ponujal šolo — „Lege Nazionale“! Slovenske pa da ne dobimo nikdar več. O Italijana o niente! Naši potrpežljivi prebivalci pa bi se bili zadovoljili s slovensko-italijansko šolo. Ali tudi te ne. Signori bi nas hoteli po silni narediti za kake Romagnole. Mi pa hočemo ostati Slovenci in bomo zahtevali šolo: O slava o niente!

DAROV!

— J. S. mesto cvetic na krsto g. ce Hladnik 2 K za C. M. družbo. Svoto hrani uprava.

— Svetiovalski podružnici je daroval g. Andrej Ličen K 1 —, ker se ni udeležil veselice otroškega vrtca. G. Pahor Marij je nabral v nenarodni krčmi v Rojnu med svetiovalskimi cerkvenimi pevci K 230, in to zato, da je zagriznemu natakarku dal pod nos. Prav tako! Hvala!

— Popravek v „Edinosti“ dne 21. julija je pomotoma objavljeno, da je ženski podružnici darovala gospa Matilde Grom 3 K; darovala pa je gospa Matilde Turk in ne omenjena.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj in sicer oddelku.

Gospodična, ki je 31. julija t. l. v vlakcu, med Codroipo in Gorico govorila z nekim gospodom italijansko-slovensko, bi rada izvedela njegov naslov.

Stanovanje (2 sobi in kuhinja) z majhnim hlevom, ako mogoče tudi skedenj, v bližini mesta se išče. Ponudbe na Inzeratni oddelku Edinosti pod št. 500.

Sprejem trgovskega pomočnika mešane stroke. Nastop 12. avgusta. Alojz Gorup, Prosek. 1622

Brivnica elegantna, v centru, se proda po ugodni ceni. Pojašila Caserma 12. III. nadstropje. 1619

Išče se učenca za bufet. Več se izve v ulici Caserma 12, III. nadstropje. 1620

Mlad upokojen državni uslužbenec, več slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, išče službo kot inkasat ali kaj primerne. Na zahtevo tudi kavejca. Ponudbe pod „Služba“ na Inzeratni oddelku Edinosti. 1621

V nedeljo 4. t. m. vsi na Greto, kjer bo veliki ples in veselica v gostilni Bulo. 1613

Poslopje v bližini ladjedelnice v Trzinu, obstoječe iz pritičja, polunadstropja, 3 nadstropij se proda za K 110.000, na račun kron 50.000; dohodek K 8400. Nadalje dvorec, hišica, zemljišče v mestu. Kremser, Acquedotto 9. 1600

Gostilna se proda v Rojnu K 6500, druga v ul. Giulia K 6000. Kremser, Acquedotto 9. 1601

Poslopje novo v ul. Commerciale prolungata 8 prostorov, zelo pripravo za dve družini. zemljišče 300 orolov se proda za K 14.000. Na račun K 7000. Kremser, Acquedotto 9. 1602

Na prodaj je večja množina živega apna Apno se lahko dvigne od torika 6. avgusta naprej, cene zmerne. Zglašiti se pri Konsumnem društvu na Opčinah ali pri Ivanu Vidav na Opčinah 158. 1596

Oddajo in predao se pod dobrimi pogoji krčme v mestu in okolici. Dober zaslužek zagotovljen. Oddajo se takoj v našem različni magazini. Pojašila daje Cellarsich, kavarna Corso od 9—11 in 4—6. 1617

NOVA GOSTILNA

Trst, ulica del Rivo št. 17

toči najbolje istrsko črno in vipavsko belo vino ter vedno sveže pivo.

Domača kuhinja!

MRZLA in GORKA JEDILA vedno na razpolago!

Najtočnejša postrežba. ZMERNE CENE.

Zaloga obuvala

in lastna delalnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Glosue Carducci 31.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

Dne 24. avgusta se preseli v isto ulico št. 27 blizu hotela Moncenisio

Salumeria - Buffet

Trst, via Carlo Ghega št. 8.

Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrsno vino, črno in belo.

Prvovrstno pivo.

Priporoča se za obilen obisk

JAKOB VOLPIN.

Mlekarna

v Trstu, ul. Miramar 29.

2 krat na dan sveže domače mleko, pivo in vino v steklenicah. — Velika zaloga slaščic in čokolade. Priporoča se Otilija Fumolo.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18

ki jo sedaj vodi g. HINKO KOSIČ, se dobi vedno sveže pivo, prve vrste vino — teran, gorka in mrzla jedila ob vsakem času.

Na razpolago več sob za prenočišče po nizkih cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

STIPAN MIMIOA

trgovina dalmatinskih vin

lastnega proizvoda iz Rogaznice pri Omišu

GOSTILNA v ulici sette Fontane

št. 2 (vagal Piazza Barriera)

BUFFET v ulici Nuova št. 5.

GOSTILNA v ul. dell'Istria št. 14.

Vino na debelo in za družino v vseh gostilnah.

Odprla se je nova dalmatinska točilnica vina

v Barkovljah

ulica Perarolo št. 342 (Bovedo)

h ša Ščuka.

Toči se dalmatinsko vino od Omiša črno, opolo in belo, Puntigamsko pivo.

Vsako rstna hladna jedila. Cene zmerne.

Za obilen obisk se priporoča

Matija Bulić,

lastnik.

Radi selitve

se prodajajo obleke za moške in dečke s popustom 30-50%.

Obleke popolnoma volneni od kron 16--do kron 22--

— v trgovini —

AL GRAN MERCURIO

Trst, Piazza S. Giovanni št. 1.

Slovenci in meščani!

Vaša dolžnost je, da se poslužujete le v slovenski brivnici v ulici Sette Fontane št. 13, za to se Vam toplo priporoča udan

ANTON NOVAK,

brivec.

SVOJI K SVOJIM! SVOJI K SVOJIM!

Augst Hötl

via Stadion 35.

Velik izbor Placqué-veritiz garantiranih in priveskov. Napratniki in zapustnice. Zlate, srebrne, niklne in jeklene ure. Regolatorji iz prvih tvornic „Zenit“ in „Omega“. Poprave z garancijo enega leta. Gramofoni in plošče vseh vrst.

Trgovina kuhinjskih potrebščin

Trst, ul. Commerciale 3.

Velik izbor kuhinjske in splošne hišne priprave, porecelane in steklovine, luči in lesenih priprav. Cene zmerne. Priporoča se za obilen obisk.

NUOVO

Hôtel Provinciale

(Novi dekeln hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).

40 sob, električna luč, ves komfort,

stroga snaznost. — Cene zmerne.

ALOJZIJ SKERL.

Gostilna „Alla Colomba“

Trst, ulica Commerciale št. 14

toči najbolje dalmatinsko in istrsko črno vino in izvrsten opolo, kakor tudi najbolji marsala, vermouth itd. Vedno sveže pivo.

Domača kuhinja: mrzla in gorka jedila vedno na razpolago.

POSTREŽBA TOČNA. — CENE ZMERNE.

Za obilen obisk se priporoča udani

LEOPOLD NOVIČ, lastnik.

Gualtiero Cozzio

Passe San Giovanni 2 in Torrente 15 (nasproti Chiozzi) Trst

PRVA brusarska DELAVNICA za električni motor.

Bogat izbor škarij brivnih britev, nožev itd. itd. Brušenje vsakovrstnih rezil in strojev za striženje las.

„Nizke cene“

POZOR VSI!

V dobroznani zalogi izgotovljenih oblek

ulica Arcata št. 1, nasproti gostilne „All'Antico ussaro“.

Počenši od ponedeljka se bo prodajalo vse blago, obstoječe iz moških in deških oblek, zimskih sukenj, ulsterjev, debelih jopičev, volnenih in bombažnatih hlač za delavce, modre in rumene barve, spodnjih hlač, spodnjih in nav. srajc itd. itd.

po izredno nizkih cenah, tako da se ni bati poštene konkurence.

Radi tega vabi podpisani lastnik slavno občinstvo, da si prej ogleda njegovo skladišče, predno nakupuje gorioimenjene predmete.

Udani VITTORIO PISCUR.

POZOR VSI!